

TAMPEREEN RAITIOTIE OY

VUOSIKERTOMUS 2017

TAMPEREEN
RAITIOTIE
OY

Sisältö

TAMPEREEN RAITIOTIE OY:N VUOSIKERTOMUS

Tampereen Raitiotie Oy	3
Toiminta-ajatus	3
Tilikauden tapahtumat lyhyesti	4
Toimitusjohtajan katsaus	5
Toimintaympäristö.....	7
Henkilöstö	7
Yritysvastuu	8
Rahoitus	8
Riskit ja riskien hallinta sekä sisäinen valvonta	9
Hallinto ja johtaminen.....	10
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	12

TILINPÄÄTÖS

Toimintakertomus	12
Tuloslaskelma	14
Tase	15
Rahoituslaskelma	16
Tilinpäätöksen liitetiedot.....	17
Tilinpäätöksen allekirjoitukset	20
Tilintarkastuskertomus	22

TAMPEREEN RAITIOTIE OY

Raitiotieallianssin palveluntuottajaosapuolet, suunnittelijat ja rakentajat kilpailutettiin joulukuun 2014 ja kesäkuun 2015 aikana. Raitiotieallianssin osan 1 kehitysvaiheen allianssisopimus allekirjoitettiin 14.7.2015. Raitiotieallianssin toimitussisältöön kuuluvat osa 1; Hervanta - keskusta ja keskusta - Tays sekä osa 2; rata keskustasta Hiedanrannan kautta Lentävänniemeen. Kaupunginvaltuusto päätti 7.11.2016, että kaupunki toteuttaa Tampereen raitiotien toteutussuunnitelman osan 1 Hervanta – keskusta –Tays mukaisen raitiotiehankkeen. Raitiotierakentamisen osan 1 toteutusvaiheen allianssisopimus allekirjoitettiin 29.11.2016.

Raitiotiejärjestelmän omistus- ja hallinnointimuodoksi valittiin osakeyhtiö. Tampereen Raitiotie Oy perustettiin 20.12.2016. Tampereen Raitiotie Oy keskinäisenä kiinteistöosakeyhtiönä rakennuttaa, omistaa, hallitsee, ylläpitää, huoltaa ja kehittää Tampereen kaupungin alueella sijaitsevien raitiotielinjojen raitiotieliikennettä palvelevia raiteita, huolto- ja varikkorakennuksia ja muita tiloja, rakennelmia sekä laitteita. Yhtiö voi lisäksi hankkia, omistaa, hallita ja vuokrata edellä mainittua tarkoitusta palvelevaa raitiotiekalustoa, kuten raitiovaunuja.

Yhtiön toimitilat hallitus päätti vuokrata osoitteesta Itsenäisyydenkatu 2, 33100 Tampere 1.10.2017 alkaen. Samassa kiinteistössä toimivat myös muut Allianssin toimijat.

TOIMINTA-AJATUS

Tampereen Raitiotie Oy:n toiminta-ajatuksena on hankkeen rakennusaikainen ohjaus, raitiotieinfran ja kaluston omistaminen sekä ylläpidon järjestäminen.

2014

- Joulukuu 2014 – kesäkuu 2015 palveluosapuolien, suunnittelijoiden ja rakentajien kilpailutus

2015

- 14.7.2015 osa 1 kehitysvaiheen allianssisopimuksen allekirjoitus

2016

- 7.11.2016 päätös osa 1 toteutussuunnitelman toteuttamisesta
- 29.11.2016 osa 1 toteutusvaiheen allianssisopimuksen allekirjoitus
- 20.12.2016 Tampereen Raitiotie Oy:n perustaminen

TILIKAUDEN TAPAHTUMAT LYHYESTI

Tampereen kaupunki kilpailutti raitiovaunujen toimittajan tammi-kuun 2015 ja lokakuun 2016 välisenä aikana. Vaunuhankinnan päätöksestä (kaupunginhallitus 3.10.2016) valittiin markkinaoi-keuteen. Valitusprosessin ratkettua sopimus vaunutoimituksesta voitiin panna täytäntöön 16.10.2017 Transtech Oy:n ja Tampereen kaupungin allekirjoitetulla sopimuksella.

Raitiotiehankkeen vastuiden ja velvoitteiden siirtämisestä Tampe-reen kaupungilta Tampereen Raitiotie Oy:lle on tehty siirtosopimus, joka on hyväksytty kaupunginhallituksessa 20.11.2017. Sopimus allekirjoitettiin 21.12.2017 ja siirtosopimuksen mukaisesti Tampe-reen Raitiotie Oy vastaa vaunuhankinnasta ja Raitiotieallianssin valtuuston 7.11.2016 hyväksymästä kokonaisuudesta. Kaupunki säilyy osakeyhtiön rinnalla Raitiotieallianssin tilaajaosapuolena siltä osin kuin se koskee katu- ja viherympäristön, kaupungin omistaman kunnallistekniikan ja kaupungin valaistus-, sähkö-, tietoliikenne-, valvonta- ja kuivatusjärjestelmien sekä tukimuurien ja siltojen kehittämistoimia.

Kaupunginhallitus päätti 18.12.2017 (§ 704), että raitiotie toteu-tetaan kahdessa vaiheessa: ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan linjaus Hiedanrannan keskustan ja Lielahden tehdasalueen läpi Niemenrantaan ja Lentäväniemeen ja toisessa vaiheessa raitiotie toteutetaan Lielahdenkadun ja Enqvistinkadun liittymän lähei-syyteen. Myös Sepän ja Santalahden välisestä rataosuudesta on teetetty yleissuunnitelman tarkennusta. Tarkastelussa on tutkittu neljää eri ratavaihtoehtoa osuudella Pyynikintori – Hiedanranta. Kaupunginhallitus päätti 18.12.2017 (§ 705), että raitiotien toisen osan kehitysvaihe aloitetaan ja tilataan Raitiotieallianssilta. Lisäksi osana toista kehitysvaihetta suunnitellaan Lielahden pistoraide.

Pekka Sirviö
toimitusjohtaja

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Tampere on yksi Pohjois-Euroopan nopeimmin kasvavista kaupunki-seuduista, ja sen väkiluvun arvioidaan kasvavan prosentin vuosivauhtia seuraavien 15 vuoden aikana. Raitiotiehanke on itsenäisesti kannattava kokonaisuus, joka yhdistää Tampereen kaupungin ja samalla koko kaupunkiseudun tiheimmin asutut alueet, keskeiset työpaikka-alueet ja lähes kaikki keskeiset seudulliset ja valtakunnalliset käyntikohteet. Raitiotiehankkeen tavoitteena on parantaa kaupungin viihtyisyyttä sekä kehittää kaupungin ja sen joukkoliikenteen imagoa ja houkuttelevuutta.

Tampereen Raitiotien Oy:n varsinainen toiminta alkoi vuonna 2017 yhtiön rekrytoidessa avaintoimihenkilönsä. Siirtosopimuksen 21.12.2017 mukaisesti vastuut vaunuhankinnasta ja kaupunginvaltuuston 7.11.2016 hyväksymästä rakentamiskokonaisuudesta siirtyi Tampereen Raitiotie Oy:lle.

Tampereen raitiotien ensimmäisen osan rakentaminen alkoi vuoden 2017 alussa. Rakentamisen turvallisuustilanne on ollut erittäin hyvä. Raitiotien rakentamisen aikana ei ole tapahtunut vakavia työtapaturmia eikä vaaratilanteista aiheutuneita vahinkoja. Yhtiön edustajat ovat myös yhdessä kaupungin ja toteuttaja-allianssin kanssa osallistuneet keskusteluihin rakennusaikaisten haittojen vähentämiseksi yrityksille ja kaupunkilaisille. Raitiotieallianssin toteutussuunnitelman mukaan tavoitteena on, että raitiotieinfra on valmis 31.5.2021 mennessä. Raitiotieallianssi ja Tampereen Raitiotie Oy pyrkivät siihen, että raitiotien koeajot voivat alkaa keväällä 2020. Kaupallinen raitioliikenne keskustasta Hervantaan ja Keskussairaalan alueelle on tarkoitus aloittaa vuonna 2021.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä raitiotierakentamisen osan 1 kustannusarvio on 238,8 milj. euroa. Joulukuussa 2017 Raitiotieallianssin toteutusvaiheen 1 projektiajasta oli käytetty 22 %, raitinfran tekninen valmiusaste oli 16 % ja toteutunut laskutus 18 %.

Raitiotien rakennustyöt ovat syksyn 2017 aikana laajentuneet myös Hervannan varikon tontille ja Hallilan alueelle. Varikolle tullaan rakentamaan operoinnin ja ylläpidon tilojen lisäksi raitiotieyhtiön toimistotilat. Raitiotieallianssin tavoitekustannuksen toteuttamista voivat vaikeuttaa varikon ja Hallilan asemakaavojen valitusprosessit, joiden vuoksi raitiotieradan rakentamisen työjärjestystä on jouduttu muuttamaan. Viivästykset aiheuttavat haittaa ja lisäävät kustannuksia muun muassa ylimääräisten liikennejärjestelyiden ja työvaiheiden johdosta.

Kaupunginhallituksen suunnittelukokous päätti 18.4.2017 hankkeen laajennuksesta siten, että Hermiankadulle tullaan toteuttamaan raitiotiepysäkki. Osan 1 sähkönsyöttöasemien sijaintia ja ulkomuotoa on muutettu rakennuslupaprosessien aikana. Toistaiseksi muutosten kustannusvaikutusta ei ole voitu tarkalleen arvioida.

Raitiotiehankkeen osan 2 Pyyrikintori - Lentävänniemi kehitysvaihe arvioitiin raitiotiehankkeen osan 1 toteutussuunnitelmassa ajoittuvaksi vuosille 2020–2021 ja ra-

kentaminen vuosille 2021–2024. Toteutussuunnitelman tavoiteaikataulun mukaan raitiotieliikenne Pyyrikintorilta Lentävänniemeeseen alkaa vuonna 2024.

Kalustotoimitus käynnistyi 16.10.2017 tilaajan annettua kaluston valmistajalle ilmoituksen perushankinnan voimaantulosta. Samalla käynnistyi yhteistyö vaunun valmistajan ja Raitiotieallianssin kanssa vaunun sovittamiseksi radan ja varikon rakenteisiin. Raitiovaunun muotoilusuunnittelijan kilpailutus saatiin päätökseen tammikuun 2018 alussa. Muotoilun yksityiskohdat ja muun muassa vaunun väritys tullaan viimeistelemään keväällä ja syksyllä 2018 valmistuvien 1:1 raitiovaunumallien avulla. Raitioliikenteen vaiheen 1 osalta operointiin tarvitaan 19 raitiovaunua, joiden hankintahinta on noin 72 miljoonaa euroa. Vaunujen ensimmäiset toimitukset ovat vuoden 2020 alussa. Lisäksi sopimuksen mukaan hankitaan vaunujen varaosia, dokumentaatiota ja 10 vuoden ylläpito raitiovaunuille, joiden yhteiskustannus on noin 30 miljoonaa euroa.

Vuosi 2018 tulee olemaan voimakkaan rakennuttamisen aikaa. Kaluston osalta tullaan päättämään sen muotoilusta. Käyttöönoton valmistelu etenee. Yhteistyötä tullaan tekemään niin allianssin kuin kaupungin eri toimijoiden kanssa.

TAMPEREEN RAITIOTIE OY:N ORGANISAATIO

Pekka Sirviö
toimitusjohtaja

Jonna Anttila
*turvallisuus- ja
järjestelmäpäälikkö*

Ali Huttunen
kalustopäälikkö

Mari Jokinen
controller ja hallintovastaava

Markus Keisala
ratapäälikkö

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Toimintaympäristö muuttuu nyt poikkeuksellisen voimakkaasti. Toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin on pyrittävä varautumaan niitä ennakoiden. Tampereen Raitiotie Oy:n toimintaympäristössä on monia tahoja ja toimijoita, jotka vaikuttavat yhtiön toimintaan. Keskeisimpiä näistä ovat Tampereen kaupunki, viranomaiset, sidosryhmät kuten Raitiotieallianssin osapuolet ja media.

Lainsäädäntötyötä tehdään yhä enemmän Euroopan unionin tasolla. EY-tuomioistuimen ennakkoratkaisut ja muut päätökset saattavat nopeastikin johtaa muutoksiin suomalaisessa lainsäädännössä. Kaupunkiraideliikennettä viedään voimakkaasti raideliikennelainsäädännön piiriin, joka on voimakkaan muutoksen kohteena johtuen muun muassa liikennekaaresta ja EU:n neljänestä rautatiepaketin toimeenpanosta.

HENKILÖSTÖ

Yhtiön hallitus päätti 28.6.2017 kokouksessaan antaa valtuutuksen toimitusjohtaja Pekka Sirviölle aloittaa yhtiön henkilöstön rekrytointi. Hakuun laitettiin ratapäälikkö, kalustopäälikkö, järjestelmä- ja turvallisuuspäälikkö sekä controller/hallintovastaava. Kaikki rekrytoinnit saatiin suoritettua 2017 syksyllä ja henkilöstö pääsi aloittamaan 12.10.2017 - 16.11.2017 välisenä aikana.

Yhtiön henkilöstön kokonaismäärä oli tilikauden päättyessä seitsemän henkilöä. Yhtiön henkilöstöstä 43 % oli naisia ja 57 % miehiä. Toistaiseksi voimassa olevia työsuhteita oli viisi ja kaksi oli määräaikaista.

Työhyvinvointitoiminnan tavoitteena on tukea henkilöstön terveyttä ja työssä jaksamista. Toiminnan pääpaino on ennakoivassa työhyvinvoinnissa. Siihen sisältyy lakisääteisten palvelujen lisäksi fysioterapeutin työpisteillä tekemät ergonomiatarkastukset. Lisäksi on laadittu erillinen Tampereen Raitiotie Oy:n henkilöstön työterveyshuollon suunnitelma yhteistyössä Tullinkulman työterveyden kanssa.

YRITYSVASTUU

Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa osakkeenomistajalle. Yhtiön vuokraus- ja muuta toimintaa harjoitetaan markkinaehtoisesti. Yhtiön ei ole tarkoitus jakaa osinkoa eikä varoja muissakaan osakeyhtiölain 13 luvun 1 §:n 1 momentin tarkoittamissa muodoissa. Yhtiön jakokelpoiset varat käytetään yhtiön oman toiminnan rahoittamiseen, tukemiseen ja kehittämiseen. Tampereen Raitiotie Oy:lle taloudellinen vastuu tarkoittaa vahvaa suoritustasoa luoden arvoa sidosryhmille pitkällä aikavälillä ja mahdollistaen kannattavan kasvun.

Yhtiön ympäristövastuuseen on panostettu käyttäen sekä osto- että myyntilaskutuksessa verkkolaskuja. Verkkolaskua ei tarvitse tulostaa, postittaa tai käsitellä, jolloin paperin käytön minimoiminen pienentää hiilijalanjälkeä huomattavasti. Lisäksi Tampereen Raitiotie Oy:n emoyhtiö Tampereen Kaupunki tarjoaa tytäryhtiöiden käyttöön laskutusportaalin, jonka avulla yhteistyökumppanit voivat halutessaan toimittaa sähköisen laskun.

Raitiotieyhtiön laatu- ja politiikka luo perustan yhtiön toiminnalle. Raitiotieyhtiön laatu- ja politiikkaan kuuluu, että laadunhallintajärjestelmä tukee Raitiotieyhtiön perustehtävien suorittamista korkealaatuisesti yhteiskunnan ja sidosryhmien tarpeet huomioiden. Joukkoliikenne on osaltaan tärkeä kaupunkirakenteen muokkaaja ja kaupunkikuvan rakentaja. Raitiotie on osa tulevaisuuden liikkumisjärjestelmää, joka edistää joukkoliikennettä sekä vähentää liikenteen päästöjä.

”Joukkoliikenne on osaltaan tärkeä kaupunkirakenteen muokkaaja ja kaupunkikuvan rakentaja. Raitiotie on osa tulevaisuuden liikkumisjärjestelmää, joka edistää joukkoliikennettä sekä vähentää liikenteen päästöjä.”

RAHOITUS

Kehitysvaiheen aikana Raitiotieallianssin osalle 1 on määritetty kokonaiskustannusarvio 238,8 miljoonaa ja toteutusvaiheen 2 arvio riippuen reittivalinnasta 44,1 - 58,4 miljoonaa euroa.

Tampereen kaupunki sijoitti yhtiöön kahden miljoonan euron osakepääoman.

Raitiotien ensimmäisen ja toisen osan rakentamisvaiheeseen saatava valtiontuki on enintään 30 prosenttia hankkeen rakentamiskustannuksista, kuitenkin enintään 71 miljoonaa euroa siten, että raitiotierakentamisen 1. vaiheen osuus on enintään 55,05 miljoonaa euroa ja 2. vaiheen osuus enintään 15,95 miljoonaa euroa.

Tampereen Raitiotie Oy on hakenut Kuntarahoituksesta päätöksen 155 miljoonan euron lainamäärälle. Euroopan investointipankki (EIP) tukee kestävästi liikkumista edistäviä liikennehankkeita ja on myöntä-

nyt Tampereen Raitiotie Oy:lle 150 miljoonan euron lainan raitiotien ensimmäisen osan rakentamiseen.

Päätös raitiotierakentamisen osan 1 toteutusvaiheen valtionavustuksesta on saatu

8.1.2018. Raitiotierakentamisen ensimmäisen osan kehitysvaiheeseen saatiin valtiontukea 3,06 miljoonaa euroa. Kehitysvaiheen kustannukset olivat 11,5 miljoonaa euroa. Lisäksi raitiotierakentamisen osan 2 kehitysvaiheen arviolta 2,7 miljoonan euron kustannuksiin on tarkoitus hakea erikseen valtiontukea 30 %, jonka hakee Tampereen kaupunki.

RISKIT JA RISKIEN HALLINTA SEKÄ SISÄINEN VALVONTA

Tampereen Raitiotie Oy:n riskit liittyvät erityisesti hankintojen taloudellisten, toiminnallisten ja teknisten kysymysten hallintaan sekä imagoriskeihin. Yhtiön riskit kohdistuvat lisäksi uusien hankintojen kilpailuttamiseen. Hankintoihin liittyviä kysymyksiä ja niiden riskejä hallitaan seuraamalla ja valvomalla hankkeiden etenemistä sekä osallistumalla hankkeiden merkittävimpien teknisten ja toiminnallisten kysymysten ratkaisemiseen yhdessä palveluntuottajien kanssa. Tarvittaessa teknisten ja toiminnallisten kysymysten ratkaisemiseksi hankitaan asiantuntijuutta yhtiön ulkopuolelta. Kilpailuttamiseen liittyviä riskejä hallitaan hankintalainsäädännön hyvällä osaamisella ja laatimalla yhtiön kilpailuttamisprosessiin sisäinen ohjeistus sekä laadunvarmistusmenettelyt. Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään raitiotiejärjestelmän käyttöönottoon liittyviin riskeihin tulevina vuosina.

Yhtiön merkittävimmät riskit liittyvät:

- Yhtiön omien ja palveluntuottajien avainhenkilöiden sitoutumiseen Tampereen raitiotiehankkeeseen tilanteessa, jossa raitiotiehankkeita on tällä hetkellä useita käynnissä ja suunnitelmissa.
- Raitiotieyhtiön näkökulmasta vastaanottoprosesseihin liittyvien vastaanottoriteerien epäonnistumisiin elinkaarikustannusten näkökulmasta.
- Raitiotieyhtiölle tulevien tietojärjestelmien toimivuuden varmistamiseen kaikissa oloissa mm. järjestelmäräjäpinnoissa kaupungin muihin järjestelmiin.
- Raitiotiejärjestelmän kustannustehokkaan ylläpidon järjestämiseen niin, että eri osajärjestelmien rajapinnat on otettu huomioon kattavasti.

Yhtiön rahoituksen osalta lainojen korot on korkosuojeittu. Rakennusvaiheen osan 1 tavoitekuukausikustannus on määritetty 8/2016 hintatasoon. Allianssin kehitysvaiheessa on päätetty sitoa tulevat kustannusmuutokset osaindeksiin. Allianssin tavoitekuukausikustannusta tarkastetaan 1–4 kertaa vuodessa tai suurimpien hankintojen yhteydessä vastaamaan indeksimuutoksia, jolloin tavoitekuukausikustannus joko laskee tai nousee. Indeksien mukanaan tuoma mahdollinen tavoitekuukausikustannuksen lasku tai kasvu ei ole mukana kaupunginhallituksen päätöksen kokonaissummassa. Kaikki allianssin osapuolet ovat sitoutuneet rakentamiskokouksen 1 tavoitekuukausikustannusten saavuttamiseen. Indeksiin perustuvien kustannusmuutosten riskit ja hyödyt ovat Tampereen Raitiotie Oy:llä.

Yhtiössä tehdään kaksi kertaa vuodessa riskien laajempi kartoittaminen koko yrityksen toiminnan osalta. Riskienhallintasuunnitelmaa päivitetään kuukausittain yhtiön johtoryhmässä. Lisäksi hankintoihin liittyviä riskejä käsitellään hankintojen seurantakokouksissa sekä erillisissä riskienhallintapalaverissa. Tampereen Raitiotie Oy:n hallitus on määritellyt, että hallituksen tarkastusvaliokunta valvoo yhtiön sisäistä tarkastusta ja riskienhallintaa sekä niiden tuloksellisuutta. Lisäksi tilintarkastaja suorittaa sisäisessä valvonnassa tilintarkastukseen liittyvät tehtävät. Tämän ohella yhtiötä ohjaavat kaupungin omistajaohjeistukset.

HALLINTO JA JOHTAMINEN

Hallitus

Yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän varsinaista jäsentä. Hallituksen toimikausi päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Tampereen kaupunginhallituksen liiketoimintajaosto päätti 31.5.2017 hallituksen jäsenten vuosipalkkioista. Tampereen Raitiotie Oy:n vuosipalkkiota muutettiin niin, että puheenjohtajan vuosipalkkio on 6000 euroa ja jäsenen 3000 euroa. Hallituksen jäsenten palkkioita muutettiin 1.7.2017 alkaen siten, että jäsenen palkkio on 220 euroa ja puheenjohtajan 330 euroa kokoukselta.

Perustamissopimuksessa 20.12.2016 valittiin hallituksen varsinaisiksi jäseniksi Asko Koskinen (puheenjohtaja), Kari Neilimo (varapuheenjohtaja), Kirsi Koski, Pekka Pohjoismäki, Kari Ruuhonen, Elisa Saarinen ja Jukka Terhonen. Tilintarkastajaksi valittiin Hanna Keskinen BDO Oy:stä.

Hallitus kokoontui vuoden 2017 aikana kymmenen kertaa. Hallituksen osallistuminen kokouksiin oli erittäin kiitettävää, prosentuaalinen osallistuminen oli 99 %.

Hallitus vieraili Saksassa ja Tanskassa syyskuussa 2017. Matkan järjesti Ramboll Finland Oy yhdessä Ramboll Deutschlandin kanssa useille sidosryhmille. Matkan tarkoituksena oli muun muassa tutustua siihen, kuinka raitiotie ja kevyt raideliikenne voidaan organisoida ja miten on mahdollista hallita uuden raitiotiejärjestelmän käynnistäminen. On huomattava, että Tampereen raitiovaunuverkosto on ensimmäinen rautatieverkko, joka rakennetaan Suomessa Helsingin raitiovaunun rakentamisen jälkeen.

Hallitus itsearvio toimintaansa vuosittain.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta avustaa Tampereen Raitiotie Oy:n hallitusta taloudelliseen raportointiin, sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä niin sisäisen tarkastuksen kuin tilintarkastajankin työhön liittyvissä valvontatehtävissä. Tämän lisäksi tarkastusvaliokunnan toiminnan tarkoituksena on avustaa hallitusta muissakin hallituksen määrittelemissä valiokunnan toimintaan liittyvissä tehtävissä. Tarkastusvaliokunta raportoi Tampereen Raitiotie Oy:n hallitukselle toimistaan ja tekemistään havainnoista.

Tampereen Raitiotie Oy:n hallitus valitsee keskuudestaan kolmijäsenisen tarkastusvaliokunnan vuosittain varsinaista yhtiökokousta seuraavassa hallituksen kokouksessa. Hallitus valitsee yhden tarkastusvaliokunnan jäsenistä valiokunnan puheenjohtajaksi.

Tarkastusvaliokunta kokoontuu vuosittain hallituksen kokouksessa ennen tilinpäätöksen ja välitilinpäätösten hyväksymistä, yhteensä neljä kertaa. Tarvittaessa valiokunta voi kokoontua ylimääräisiin kokouksiin.

Hallitus päätti 26.1.2017 kokouksessaan perustaa tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi Kari Neilimo ja jäseninä Elisa Saarinen sekä Kari Ruuhonen.

Tarkastusvaliokunta kokoontui neljä kertaa vuoden 2017 aikana. Tarkastusvaliokunnan kokousohallistujamäärä vuoden 2017 kokouksissa oli 100 %.

Hallituksen jäsenet vasemmalta: Kari Neilimo (varapuheenjohtaja), Kirsi Koski, Kari Ruohonen, Pekka Pohjoismäki, Asko Koskinen (puheenjohtaja), Elisa Saarinen ja Jukka Terhonen.

Kuvassa vasemmalta Markus Keisala, Ali Huttunen, Pekka Sirviö, Jonna Anttila ja Mari Jokinen.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä

Yhtiön toimitusjohtajana toimi alussa Tampereen kaupungin rahoituspäällikkö Janne Salonen. Hallitus päätti 29.5.2017 kokouksessaan valita yhtiön toimitusjohtajaksi Pekka Sirviön.

Muut johtoryhmän jäsenet 31.12.2017 päättyneellä tilikaudella olivat Markus Keisala (ratapäällikkö), Ali Huttunen (kalustopäällikkö), Jonna Anttila (turvallisuus- ja järjestelmäpäällikkö) sekä Mari Jokinen (controller-hallintovastaava).

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilikauden jälkeen on allianssin työmaalla tapahtunut kolme työtapaturmaa.

Uutena mahdollisena riskinä nousee esiin lausunto-kielloksella oleva lakiesitys korkovähennysoikeuden rajoittamisesta.

Kaupunginhallitus päätti helmikuussa 2018, että raitiotie välillä Sepänkatu-Hiedanranta linjataan kulkeväksi vaihtoehdon Silta mukaisesti Santalahden alueella Rantatie-kadun rinnalla ja sillalla Paasikiventien

yli Hiedanrantaan. Tavoiteaikatauluksi asetettiin, että raitiotiejärjestelmän osan 2 rakentamisesta päätetään valtuustossa viimeistään lokakuussa 2020.

Pysäkkikatosten hankinnan kilpailutus tullaan suorittamaan vuoden 2018 aikana.

Yhtiön lisäresurssin tarve arvioidaan olevan 2-3 henkilön verran.

TOIMINTAKERTOMUS

Kehitysvaiheen aikana Raitiotieallianssin raitiotierakentamisen osalle 1 on määritetty kokonaiskustannusarvio 238,8 miljoonaa euroa, joka muodostuu

- osan 1 kehitysvaiheen kustannuksista, 10,5 milj. euroa
- osan 1 toteutusvaiheen kustannuksista, joita ovat allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus, 219,0 milj. euroa
- tilaajan hankinnat allianssiin, 4,2 milj. euroa
- tilaajan riskivaraus allianssihankinnassa, 3,2 milj. euroa
- bonuspoolin budjettivaraus, 1,875 milj. euroa

TULOSLASKELMA

20.12.2016 - 31.12.2017

LIIKEVAIHTO		477 330,71
Valmistus omaan käyttöön		41 262,38
Liiketoiminnan muut tuotot		272,73
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ulkopuoliset palvelut	-695,58	-695,58
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-154 572,22	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-23 717,09	
Muut henkilösivukulut	-3 281,82	-181 571,13
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 797,29	-11 797,29
Liiketoiminnan muut kulut		-434 248,88
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		-109 447,06
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	87 726,89	87 726,89
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		-21 720,17
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		-21 720,17

TASE

31.12.2017

Vastaavaa

PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		87 198,36
Aineelliset hyödykkeet		40 254 492,49
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		40 341 690,85
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	28 183 686,06	
Muut saamiset	14 441 735,81	
Siirtosaamiset	6 274 556,67	
		48 899 978,54
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		48 899 978,54
VASTAAVAA YHTEENSÄ		89 241 669,39

Vastattavaa

OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma		2 000 000,00
Tilikauden voitto (tappio)		-21 720,17
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		1 978 279,83
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat		80 000 000,00
Lyhytaikainen		
Ostovelat	7 062 160,22	
Muut velat	11 952,46	
Siirtovelat	189 276,88	7 263 389,56
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		87 263 389,56
VASTAAVAA YHTEENSÄ		89 241 669,39

RAHOITUSLASKELMA

20.12.2016 - 31.12.2017

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	
Voitto (tappio) ennen veroja (+/-)	-21 720,17
Oikaisut liikevoittoon (+/-):	
Suunnitelman mukaiset poistot	11 797,29
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-9 922,88
Käyttöpääoman muutos:	
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys	-20 716 292,48
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	135 387,75
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-20 590 827,61
Konsernitilisaamisten lisäys/vähennys	-28 183 686,06
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	-48 774 513,67
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin (-)	-33 225 486,33
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-33 225 486,33
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Oman pääoman muutokset	2 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen nostot	80 000 000,00
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	82 000 000,00
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	0,00
RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA	0,00
RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA	0,00

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Perustiedot

Tampereen Raitiotie Oy

2802791-8

Kotipaikka: Tampere

Itsenäisyydenkatu 2

33100 Tampere

Tilikausi

20.12.2016 - 31.12.2017

Tasekirja on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä, eli 31.12.2027 asti.

Tilikauden tositeaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta, jona tilikausi on päättynyt, eli 31.12.2023 asti.

Tampereen kaupunki (0211675-2) on Tampereen Raitiotie Oy:n emoyhtiö. Tampereen Raitiotie Oy:n tilinpäätös yhdistellään Tampereen kaupungin tilinpäätökseen. Tampereen kaupungin tilinpäätöksen jäljennös on nähtävissä osoitteessa Aleksis Kiven katu, 33100 Tampere.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet

Aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden poistomenetelmä on tasapoisto.

Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet 10 vuotta

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu alun perin hankintamenoon. Hankintamenoon sisällytetään myös välittömästi käyttöomaisuushyödykkeen hankinnasta johtuneet menot. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet poistetaan 25 % menojäännöspoistoin.

Koneet ja kalusto 25 % menojäännöspoisto (EVL 30§)

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikausi on yhtiön ensimmäinen.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana 5

OMA PÄÄOMA	31.12.2017
Sidottu oma pääoma	
Osakepääoma 20.12.2016	2 000 000,00
Osakepääoma 31.12.2017	2 000 000,00
Sidottu oma pääoma yhteensä	2 000 000,00
Vapaa oma pääoma	
Tilikauden voitto/tappio	-21 720,17
vapaa oma pääoma yhteensä	-21 720,17
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 978 279,83

TASEEN VASTATTAVIEN LIITETIEDOT	31.12.2017
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	
Lainat rahoituslaitoksilta	71 057 676,00
YHTEENSÄ	71 057 676,00

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET	31.12.2017
Leasingsopimuksista maksettavat määrät	
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 478,92
Myöhemmin maksettavat	2 957,84
YHTEENSÄ	4 436,76

Muut vastuusitoumukset

Yhtiöllä on toimitiloistaan toistaiseksi voimassaoleva vuokrasopimus. Vuokrasopimus voidaan irtisanoa 12 kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen. Kuukausivuokra on 2 000,00 euroa.

TOIMITILOJEN VUOKRAVASTUUT	31.12.2017
Toimitilojen vuokravastuut	24 000,00
YHTEENSÄ	24 000,00

Yhtiöllä on seitsemän vuokrasopimusta maa-alueista. Viisi sopimusta on voimassa vuoteen 2047 saakka ja yksi sopimus on voimassa vuoteen 2057 saakka. Yksi sopimus on irtisanottavissa kuuden kuukauden irtisanomisajalla.

MAA-ALUEIDEN VUOKRAVASTUUT	31.12.2017
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	93 685,64
Myöhemmin maksettavat	2 682 761,35
YHTEENSÄ	2 776 446,99

Suojaavien ja suojattavien varojen ja velkojen liitetiedot

Yhtiöllä on yksi pankin kanssa solmittu koronvaihtosopimus, joka tulee voimaan 31.12.2020. Koronvaihtosopimuksen päättymispäivä on 31.12.2035.

TULEVAISUUDESSA VOIMAAN TULEVA KORONVAIHTOSOPIMUS	31.12.2017
Käypä arvo	-4 025 137,00
Kohde-etuuden arvo	155 000 000,00

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Tampere, 19. päivänä maaliskuuta 2018

Asko Koskinen
hallituksen puheenjohtaja

Kari Neilimo
hallituksen varapuheenjohtaja

Kirsi Koski
hallituksen jäsen

Kari Ruohonen
hallituksen jäsen

Elisa Saarinen
hallituksen jäsen

Jukka Terhonen
hallituksen jäsen

Pekka Pohjoismäki
hallituksen jäsen

Pekka Sirviö
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tampere, 23. päivänä huhtikuuta 2018

BDO Oy, tilintarkastusyhteisö

Hanna Keskinen
KHT, JHT

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEIDEN LAJEISTA SEKÄ SÄILYTYSTAVOISTA

Pääkirja		sähköisenä
Päiväkirja		sähköisenä
Pankkitositteet	tositelaji 6A	sähköisenä
Käyttöomaisuuskirjaukset	tositelaji AA	sähköisenä
Poistokirjaukset	tositelaji AF	sähköisenä
Ostolaskut	tositelaji KR	sähköisenä
Muistiotositteet	tositelaji SA	sähköisenä
Tilinpäätöstapahtumatositteet	tositelaji ZC ja ZG	sähköisenä
Maksukirjaustositteet	tositelaji ZP	sähköisenä
Palkkakirjanpito tositteineen	tositelaji 6D	sähköisenä
Ostoreskontraerittelyt		sähköisenä
Myyntireskontraerittelyt		sähköisenä
Käyttöomaisuuskirjanpidon erittelyt		sähköisenä
Liitetietositteet	tositelaji LT	sähköisenä

Sähköisessä muodossa KTM:n päätöksen 47/1998 mukaisesti arkistoitava kirjanpitoaineisto on tallennettuna yhtiön kirjanpitoa hoitavan Tampereen kaupungin Konsernipalveluyksikkö Kopparin palvelimella, joka sijaitsee Tampereella. Muu kirjanpitoaineisto säilytetään yhtiön toimitiloissa.

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Tampereen Raitiotie Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Tampereen Raitiotie Oy:n (y-tunnus 2802791-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 20.12.2016-31.12.2017. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksiin esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva

olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Tampereella 23. huhtikuuta 2018

BDO Oy, tilintarkastusyhteisö

Hanna Keskinen
KHT, JHT

